

Кратки напомени

во врска со започнувањето и спроведувањето на избор на погонски работнички совет

Во погонот сè уште нема работнички совет кој што ги застапува интересите на вработените. Сега треба да се избира работнички совет на погонот. Овие кратки напомени даваат првични увиди за тоа **во кои погони** е возможно да се изврши избор на работнички совет на погонот и **како се спроведува таквиот избор**. Исцрпни информации можат да се најдат во прирачникот за нормалната и за поедноставената изборна постапка. Во него дополнително на горното се содржани и низа текстови кои што можат да послужат како пример, и покрај тоа се содржани и контролни списоци, со кои што се олеснува спроведувањето на постапката на избор на работнички совет на погонот.

1. Каде може да се избере работничкиот совет на погонот?

Законот за уредување на погонот го предвидува создавањето на работнички совет во оние **погони**, во кои што се вработени барем **пет постојани вработени лица со право на избор**. Од нив **тројца** мора да имаат право да бидат избирани.

Погоните мора да се разликуваат од претпријатијата, Едно претпријатие (на пр. едно д.о.о. или акционерско друштво) може да има еден или повеќе погони. Во едно претпријатие значи може да има и повеќе работнички совети, кои што потоа ќе делегираат членови во севкупниот, генерален работнички совет. Погонот е збир на вработени и техника, и организациски се раководи од страна на еден истоветен раководечки апарат. Овој раководечки апарат мора да ги поседува суштествените овластувања за донесување на одлуки во однос на прашањата кои што се однесуваат на персоналот (вработувањето, преместувањето, отказ) и на социјалните прашања (организација, работно време, планирање на годишните одмори итн.).

Активно избирачко право имаат сите вработени лица независно од нивната националност, кои што работат во погонот и кои што до денот на изборот имаат наполнето 18 години. Во лица со избирачко право меѓу другото се вбројуваат вработени со скратено работно време.

Превземени вработени лица имаат избирачко право, ако се вработени во погонот подолго од три месеци или ако се планира во иднина нивен ангажман со ова времетраење. Избирачко право нема раководечкиот персонал кој што се бави со раководечки задачи.

Можат да бидат избрани сите вработени лица, независно од нивната националност, кои што имаат активно избирачко право и кои што барем шест месеци се вработени во

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

погонот. Времињата на вработување во друг погон од истото претпријатие, или во друго претпријатие на концернот, ќе се пресметат кон ова време.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches:
Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

2. Како се спроведува изборот за погонски работнички совет?

Изборот на работничкиот совет на погонот секогаш се подготвува и спроведува од страна на **избирачки одбор**. Доколку сè уште не постои работнички совет, избирачкиот одбор може да биде именуван од страна на генералниот работнички совет или од работничкиот совет на концернот. Доколку не постои генерален работнички совет и/или работнички совет на концернот или доколку таквите совети не се активни, изборниот одбор во погон без работнички совет се избира на заседание на вработени лица од страна на мнозинството присутни вработени лица. Доколку на заседанието на вработени лица во погонот не успее именувањето на избирачки одбор, тогаш тројца вработени со изборно право или синдика застапуван во погонот ќе може од Судот за работни спорови да побара именување на изборен одбор.

Видот на изборната постапка и поединечните чекори зависат од тоа, колку вработени лица со изборно право се вработени во погонот. Доколку по правило во еден погон се вработени **помеѓу 5 и 50 вработени лица со изборно право**, ќе се примени **поедноставената изборна постапка**.

Доколку во погонот се вработени **повеќе од 50 вработени лица со изборно право**, тогаш по правило ќе се примени **нормалната изборна постапка**. Во погон со 51 до 100 вработени лица со изборно право, постои можноста, изборниот одбор да се договори со работодаделот за спроведување на поедноставената изборна постапка. Доколку се вработени повеќе од 100 вработени лица со изборно право, тогаш исклучиво се применува **нормалната изборна постапка**.

Поедноставената изборна постапка се објаснува како што следи во точката 2.1.
Нормалната изборна постапка се објаснува во точка 2.2

2.1. Одвивање на поедноставената изборна постапка

Кај **поедноставената изборна постапка** се разликуваат **две варијанти**: едностепената и двостепената постапка. Двостепената постапка (2.1.1.) наоѓа примена, кога сè уште не постои работнички совет и кога изборниот одбор се избира на заседание на вработените во погонот.

2.1.1. Двостепена постапка: Доколку на заседание на вработените во погонот треба да се избира изборен одбор, ќе се одржат **две изборни заседанија**. На **првото изборно заседание** ќе се избираат членовите на изборниот одбор и претседателот на изборниот одбор од страна на вработените лица. Ова прво изборно заседание може да биде свикано

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

од страна на тројца вработени со изборно право или синдикат застапуван во погонот. При свикувањето мора да се обрати внимание на одредени формалности. Изборниот одбор во првото изборно заседание изработува избирачки список, во кој што треба да се внесат сите работници кои смеат да гласаат, поделени според полот. Документацијата која што е потребна за ова, изборниот одбор ќе го добие од свикувачите на изборното заседание, кои што ја имаат претходно побарано кај работодаделот. Изборниот одбор потоа донесува Одлука за распишување на изборите. Одлуката за распишување на изборот содржи многу информации од важност за избирачите/избирачките. Треба да се имаат во предвид минималниот број доделени места за малцинскиот пол. Уште во текот на првото изборно заседание ќе бидат предложени кандидати/кандидатки за изборот. Во еден изборен предлог може да се именувани еден или повеќе кандидати / една или повеќе кандидатки. Тој се состои од изјава на согласност на кандидатот / кандидатката и изјави на поддршка дадени од 3 вработени лица (кај бројка до 20 вработени со право на глас доволни се 2 изјави на поддршка). Изборниот предлог може да биде поднесен во писмена или во устна форма.

Една недела после првото изборно заседание ќе се одржи **второто изборно заседание за избор на погонски работнички совет**. Работничкиот совет се избира со тајно и непосредно гласање. Изборниот одбор на вработените лица кои што имаат право на глас им врачува по едно изборно ливче и еден изборен коверт. На изборното ливче се наведени кандидатите / кандидатките по азбучен ред. Вработеното лице може да обележи со крст онолку кандидати / кандидатки колку што има доделени места. Гласачкото ливче после обележувањето со крст на кандидатите/кандидатките се става во изборниот коверт и потоа во гласачката кутија. Ако на денот на одржувањето на изборот отсутнуваат вработени, ним ќе им биде дадена можност за писмено давање на својот глас (гласање по пат на писмо). Во текот на трите дена пред второто изборно заседание, вработените лица можат да го побараат накнадното писмено гласање. Броенето на гласовите следи јавно после изборното заседание или – доколку биле побарани накнадни писмени гласања – во подоцнежен временски момент кој што претходно е соопштен од страна на изборниот одбор. Кандидатите/кандидатките кои што собрале најповеќе гласови, важат како избрани. При доделувањето на местата треба да се има во предвид малцинскиот пол. Избраните кандидати/кандидатки треба веднаш и без одложување да бидат известени за нивниот избор.

2.1.2 Едностепенена постапка: Доколку изборниот одбор е именуван од страна на веќе постоечкиот работнички совет на погонот, генералниот работнички совет или работничкиот совет на погоните на концернот, тогаш тој неодложно после своето именување започнува со подготовките за изборот. За таа цел тој најпрво треба да избработи избирачки список, поделен според половите. Потоа се донесува Одлука за распишување на изборот. Одлуката за распишување на изборот содржи многу

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

информации кои што се важни за избирачите/избирачките. Меѓу другото мора да се наведе, дека изборните предлози треба да му бидат поднесени најдоцна една недела пред денот на одржување на изборното заседание за избор на работнички совет. Изборното заседание за избор на работнички совет ќе се одвива така како што е опишано горе во точката 2.1.1. за второто изборно заседание за избор на работнички совет во второстепената постапка.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

2.2. Одвивање на нормалната изборна постапка

Доколку веќе постои **работнички совет**, тогаш тој го именува изборниот одбор и го одредува претседателот на изборниот одбор. Доколку тековниот работнички совет е неактивен, тогаш именувањето може да го изврши генералниот работнички совет на погоните или работничките совети на концернот. Исто така тројца вработени со право на глас или еден синдикат кој што е застапуван во погонот можат кај Судот за работни спорови да го побараат именувањето на изборниот одбор.

Доколку сè уште нема работнички совет во погонот, тогаш генералниот работнички совет или работничкиот совет на концернот може да го именува изборниот одбор и неговиот претседател. Доколку именувањето не се извршува по овој пат, тогаш изборниот одбор ќе биде избран во текот на работничко заседание кое што начелно се одржува во погонот за време на работното време, и при што избираат сите вработени во погонот. Ова заседание може да биде свикано од страна на тројца вработени кои што имаат право на глас или од страна на синдикат кој што е застапен во погонот. Доколку работничкото заседание нема да се одржи и покрај тоа што било свикано или доколку тоа не избере изборен одбор, тогаш тројца вработени со право на глас или синдикат кој што е застапен во погонот можат кај Судот за работни спорови да побараат именување на изборен одбор.

Изборниот одбор изработува **изборен список**, во кој што се внесени сите вработени со право на глас, поделени според полот. Документацијата која што е потребна за ова, изборниот одбор ќе ја добие од работодаделот врз основа на барање. Изборниот одбор потоа донесува **Одлука за распишување на изборите**. Одлуката за распишување на изборите содржи многу информации кои што се важни за избирачите/избирачките. Треба да се обрати внимание на минималниот број на доделени места за малцинскиот пол.

Лице кое што сака да се **кандидира** за работнички совет во погонот, мора да е наведено на список со предлози кој што треба да биде поднесен кај изборниот одбор во рок од две недели после истакнувањето на Договорот за распишување на избори. Списокот со предлозите кој што може да содржи еден или повеќе изборни кандидати/кандидатки, мора да биде потпишан од 5% од вработените лица со право на глас, но најмалку од тројца со право на глас (потписи за подршка). Списокот или списоците за подршка кои што се признати како важечки, ќе бидат истакнати најдоцна една недела пред денот на одржувањето на изборот.

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Доколку ќе се сметаат за важечки најмалку два списка со предлози, тогаш вработените лица на изборот ќе можат да се одлучат само за едниот список (**избор на список**). Доколку е поднесен само еден список со предлози или доколку само еден список со предлози се смета за важечки, тогаш вработените лица можат на поединечните кандидати да им го дадат својот глас (**избор на лица**). Вработениот може да обележи со крст онолку кандидати/кандидатки колку што има места за доделување.

На **денот на одржување на изборот** во погонска изборна просторија преку таен и директен избор се избира работничкиот совет на погонот. Изборниот одбор на вработените лица со право на глас им врачува по едно гласачко ливче и еден изборен коверт. Гласачкото ливче по обележувањето со крст на списокот или на поединечните кандидати/кандидатки на списокот се става во изборниот коверт и потоа во гласачката кутија. Ако на денот на одржување на изборот се отсутни некои вработени, треба да им се даде можност за писмено гласање (гласање по пат на писмо).

Броењето на гласовите следи јавно после затворањето на изборниот локал. При изборот на списокот се утврдува бројот на доделените места кои што се однесуваат на поединечните списоци со предлози. Избрани се кандидатите/кандидатките во редоследот како што се наведени на списокот и во број, како што е одредено за доделените места за секој список. Кај изборот на лица се избираат кандидатите/кандидатките, кои што имаат собрано најповеќе гласови за себе, при што секогаш треба да се има во предвид малцинскиот пол. Избраните кандидати/кандидатки треба веднаш и без одложување да бидат известени за нивниот избор од страна на изборниот одбор.

3. Изборна заштита и изборни трошоци

Изборите за работнички совет на погонот се под посебна законска заштита. Оној кој што свикува изборно заседание како еден/една од тројцата вработени кои што го свикуваат заседанието, оној кој што кај Судот за работни спорови како едно/една од тројцата вработени го бара поставувањето на изборен одбор, оној кој што е член на изборниот одбор и оној кој што се кандидира за изборот на работнички совет на погонот, ужива посебна временски ограничена заштита од редовни откази.

Редовниот отказ на тројцата **засвикувачи** или тројцата **баратели** не е дозволено сè до соопштување на изборите од гласањето. Доколку не е одржан избор за работнички совет, тогаш во текот на временски период од три месеци од временскиот момент на свикувањето односно од поставувањето на барањето кај Судот за работни спорови, не смее да им се даде редовен отказ. Само вонреден отказ на свикувачите и на барателите евозможен, но само во рамките на строгите предуслови кои што важат за вонредни откази.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Редовниот отказ на **членови на изборниот одбор** и на **изборни кандидати/кандидатки** исто така не е дозволен сè додека не се соопшти изборниот резултат. Покрај тоа членовите на изборниот одбор и изборните кандидати/кандидатки уживаат долготрајна заштита од откази за временски период од шест месеци од временскиот момент на соопштение на изборниот резултат.

Вонреден отказ на членови на изборниот одбор и на изборните кандидати/кандидатки останува да биде можен во рамките на строгите предуслови за вонредни откази. Сè до соопштението на изборниот резултат, работничкиот совет мора да се согласи со таквиот вонреден отказ на членови на изборниот одбор и на изборните кандидати/кандидатки. Работодателот кај Судот за работни спорови може да побара замена за одбиената согласност.

На работодаделот му е забрането со законска опомена за казна, да ги спречува изборите за работнички совет за погоните или да врши влијание врз нив. Ниту еден вработен / ниту една вработена не смее да биде спречена при реализирање на активното и пасивното изборно право.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Трошоците на изборот на работничкиот совет на погонот ги подмирува работодаделот.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches:
Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.